

Naamgeving

Lochemers geven al eeuwenlang namen aan het hun omringende landschap. Aan hun buurtschap of boerderij, aan het veld dat ze bewerken en aan de bewoners van boerderijen. Die namen zeggen ons zowel iets over de taal als over het landschap van toen. Ze vormen als het ware een landschappelijk en taalkundig archief.

In Almen moeten veel olmen oftewel iepen gestaan hebben. Barchem is huis/woonplaats (hem, heem) bij de berg. Ook Lochem is een 'hem', maar dan bij een bosje op hoge zandgrond (lo, loo), al zien sommigen er ook 'look' (plant) in. Laren komt van 'laar', intensief gebruikt bos. Bij Gorssel (in 1275 als Gerslo vermeld) zou het gaan om 'gers' (gras) en 'lo'. De (wacht)toren in het Gorsselse wapen is overigens op een andere, foutieve, verklaring gebaseerd; zie GEMEENTE LOCHEM (30).

Het dorp Harfsen lag van oorsprong niet waar we het tegenwoordig vinden, maar daar waar Harfsensesteeg, Kapelweg en -dijk en Deventerdijk elkaar ontmoeten. De boerderijnamen van toen zijn niet allemaal meer in gebruik.

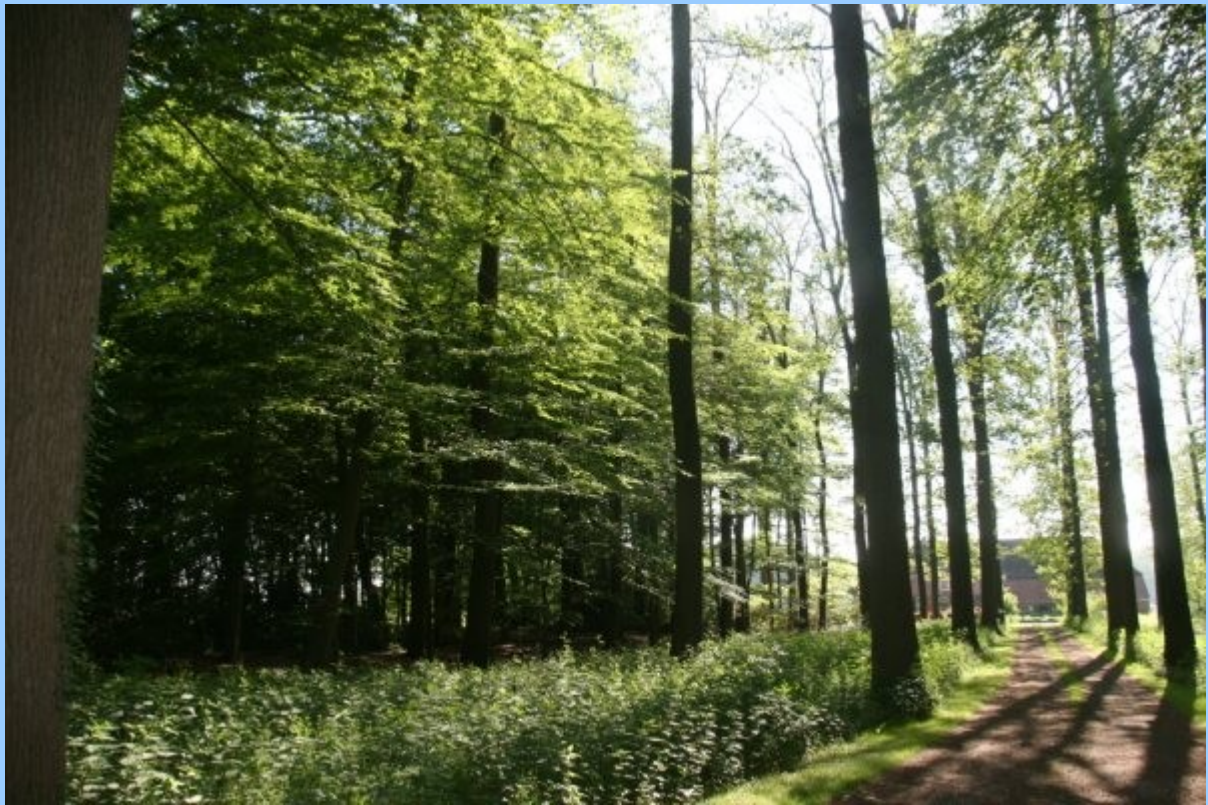
Uit oude plaats-, veld- en boerderijnamen ('toponiemen') is vaak op te maken of het om vruchtbaar of schraal land ging, om bouwland of grasland, droog of drassig, langwerpig of puntig, gemeenschappelijke grond of particuliere ontginning, hoog of laaggelegen en nog veel meer. Zo betreft Schuppenhof een moestuin bij de schuur, Veurstenpas een voorste weiland met bosje, Stoevenbelt een stuifduin en Stobbenkamp een particuliere ontginning met boomstronken.

Veel Lochemse boerderijnamen komen terug in familienamen die typerend zijn voor deze streek. Namen als *Amekynck* (Amtink), *Brugginck*, *Cotelenborgh* (Kottelenberg), *Hadekynck* (Haitink), *Hastelbargh* (Haselberg), *Jolinck*, *Lansinc*, *ter Lynde* (te Linde), *Nederlar*, *Ovinck*, *Wentinck* en *Zweverynck* komen al in oude akten (van voor 1500) als achternamen voor, en ze bestaan nog steeds, zij het soms in een iets andere spelling.

Aijtink

Een van de oudste Lochemse achternamen van dit type is Aijtink. De naam is ontleend aan een landgoed dat in het schattingsregister van 1494 als Addekynck staat vermeld. Het lag naast de Velhorst. In 1314 hebben in het Scholtambt Lochem ernstige

onlusten plaatsgevonden. Er is een moord gepleegd en er is brand gesticht op Addekynck. De graaf van Gelre moest er hoogst persoonlijk aan te pas komen om de zaak op te lossen.

Het "bosje van Aytink" verwijst naar de naam van het vroeger bij de Velhorst gelegen landgoed Addekynck.

Berenpas

De naam Berenpas komt voor in de oudste Lochemse doop- en trouwboeken en in de notulen van het stadsbestuur, ook wel gespeld als Te Perenpas. Een 'pas' is een bosje bestaande uit een paar bomen in het open veld en in een berenpas kon je bovendien bessen plukken. Berenpas is een zeldzame naam, die nog steeds vrijwel uitsluitend in deze streek voorkomt.